

Presentatie van het gerenoveerde

VIERDAG-ORGEL

VRIJDAG 4 NOVEMBER 2022
PETRAKERK - HENDRIK-IDO-AMBACHT

Psalm 108

1. Mijn hart, o Hemelmajesteit,
Is tot Uw dienst en lof bereid.
'k Zal zingen voor den Opperheer;
'k Zal psalmen zingen tot Zijn eer.
Gij, zachte harp, gij schelle luit,
Waakt op; dat niets uw klanken stuit';
'k Zal in den dageraad ontwaken,
En met gezang mijn God genaken.

Psalm 113

1. Gij 's HEEREN knechten, looft den HEER;
Looft Zijnen naam, verbreidt Zijn eer;
De naam des HEEREN zij geprezen;
Zijn roem zij door 't heelal verbreid,
Van nu tot in all' eeuwigheid;
Men loov' 't aanbid'd'lijk Opperwezen.
2. Van waar de zon in 't oosten straalt,
Tot waar z' in 't westen nederdaalt,
Zij 's HEEREN name lof gegeven.
De HEER is boven 't heidendom;
Zijn heerlijkheid, bekend alom,
Is boven zon en maan verheven.

Psalm 106

1. Looft God, den trouwen Opperheer;
Geeft, geeft Hem vrolijk roem en eer
Wiens goedheid perken kent, noch palen.
Maar wie, hoe hoog verlicht hij zij,
Wie kan Zijn mogendheên verhalen,
Zijn lof verbreiden naar waardij?
3. Geef dat mijn oog het goed' aanschouw',
't Welk Gij, uit onbezweken trouw,
Uw uitverkoor'nen toe wilt voegen;
Opdat ik U mijn rotssteen noem',
En delend in Uws volks genoegen,
Mij met Uw erfdeel blij beroem'.

Psalm 79

6. Ai, hoor naar hen, die in gevang'nis kwijnen;
Laat hun gekerm voor Uw gezicht verschijnen;
Bevrijd hen, die, bedreigd met doodsgedreven,
Op Uwe hulp met smekend' ogen staren.
Vergeld den wreden smaad,
Waarmee des nabuurs haat
Uw mogendheid dorst schenden;
Geef hun, o Opperheer;
Die zeventvoudig weer;
Zie neer op onz' ellenden.
7. Zo zullen wij, de schapen Uwer weiden,
In eeuwigheid Uw lof, Uw eer verbreiden,
En zingen van geslachten tot geslachten
Uw trouw, Uw roem, Uw onverwinb're krachten.

Programma

1. Welkom en opening door Ds. M.H. Schot
2. Toelichting op de uitgevoerde werkzaamheden door Rinus Koole namens Flentrop Orgelbouw
3. Klankdemonstratie door Dick Koomans, intonateur bij Flentrop Orgelbouw met toelichting door Rinus Koole

4. Orgelbespeling door Dick Koomans

Bewerking over **Psalm 113** (Ambachtelijk Orgelboek) met aansluitend samenzang Psalm 113 vers 1 en 2 Dick Koomans (*1957)

5. Orgelbespeling door Dick Sanderman

Drie bewerkingen over **Vater unser im Himmelreich** Dietrich Buxtehude (1637-1707)

Fantasia in C (BWV 573) Johann Seb. Bach (1685-1750)

Ich ruf zu dir, Herr Jesu Christ (BWV 639) Johann Seb. Bach

Wachet auf, ruft uns die Stimme (BWV 645) Johann Seb. Bach

Fantasia sopra **Freu dich sehr, o meine Seele** Johan Ludwig Krebs (1713-1780)

Psalm 150 Dick Sanderman (*1956)

Bewerking over **Psalm 106** (Ambachtelijk Orgelboek) met aansluitend samenzang Psalm 106 vers 1 en 3 Dick Sanderman

6. Afsluiting actie **Ambachtelijk Orgelboek**

7. Sluiting door ouderling A.A. van de Breevaart

Na afloop is er voor genodigden en degenen die van ver komen nog gelegenheid om een kopje koffie of thee te drinken.

Vierdag-Orgel Petrakerk

Gereformeerde Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht

Door Wim Guis en Henk van Helden

Bouw

Toen de Gereformeerde Gemeente van Hendrik-Ido-Ambacht in 1974 haar nieuwe kerkgebouw in gebruik nam, werd tevens gedacht aan een nieuw orgel.

Het orgel van de oude kerk, een pneumatisch 1-klaviers orgel van de firma Spiering te Dordrecht, was namelijk qua grootte en conditie niet geschikt om te worden overgeplaatst.

Door de merkwaardige constructie van het kerkgebouw, noodzakelijk om de bewoners van de Waalstraat niet aan het zonlicht te onttrekken, was de plaats van

het orgel een probleem.

De kerk heeft namelijk een omgekeerd puntdak, zodat het gebouw uit twee helften bestaat: een "M"-vorm. Ook is er totaal geen akoestiek aanwezig.

Na veel onderzoek bleek de plaatsing in het laagste punt tegenover de kansel de meest gunstige plaats.

Aan vijf gerenommeerde orgelbouwers werd een offerte gevraagd. De bouw werd gegend aan de firma Vierdag te Enschede.

Het werd een orgel met mechanische sleepladen en op 10 december 1976 in gebruik genomen met o.a. een concert door de adviseur Jacques van Oortmerssen.

De dispositie in 1976 was als volgt:

Hoofdwerk	Borstwerk	Pedaal
1. Quintadeen 16'	11. Gedekt 8'	19. Subbas 16'
2. Prestant 8'	12. Roerfluit 4'	20. Prestant 8'
3. Roerfluit 8'	13. Prestant 2'	21. Octaaf 4'
4. Viola di Gamba 8'	14. Nachthoorn 2'	22. Fagot 16'
5. Octaaf 4'	15. Nasard 1 1/3'	23. Trompet 8'
6. Spitsfluit 4'	16. Sesquialter 2 st.	
7. Quint 2 2/3'	17. Scherp 3 st.	Koppelingen
8. Octaaf 2'	18. Dulciaan 8'	HW - BW
9. Mixtuur 4 st.	Tremulant	Ped - HW
10. Trompet 8' (hor.)		Ped - BW

Herintonatie

Aan het eind van de jaren tachtig van de vorige eeuw werd het kerkgebouw met een grote galerij uitgebreid. Daar het orgel, een echt kind van de neobarok-periode, voor de gemeentezang niet geheel voldeed, werd tevens het orgel herintonoerd om een grotere draagkracht te verkrijgen. De samenstelling van de vulstemmen werd gewijzigd. De Mixtuur, oorspronkelijk 4 sterk, werd in de bas 3 sterk door uitschakeling van het hoogste koor. De Scherp kreeg eveneens een lagere samenstelling en raakte haar hoogste koor in de bas kwijt. De Nasard 1 1/3' in het borstwerk werd een 2 2/3'.

De winddruk van het hoofdwerk en het pedaal werd verhoogd tot 89 mm waterkolom.

De klankuitstraling van het borstwerk

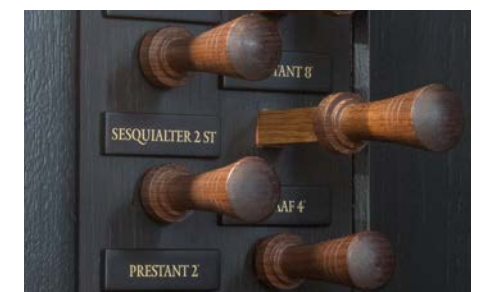
werd getemperd door de beweegbare deurtjes vast te zetten in gesloten stand. Om de geluidsoverlast voor de organist te beperken werd tevens een horizontaal schot tussen de klaviatuur en het borstwerk aangebracht.

De werkzaamheden werden verricht door de orgelmakers Van Eeken en Van Buuren.

De presentatie van het herintonoerde orgel vond plaats op zaterdag 24 november 1990 met o.a. een orgelbespeeling door Dick Sanderman en Bas de Vroome.

Aanpassing

In 1995 werd nogmaals een grote galerij aan het kerkgebouw toegevoegd. Op de toen verkregen ruimte werd de intonatie van het orgel enigszins aangepast.

Groot onderhoud

Toen in 2018 besloten werd dat er geen nieuwe kerk zou worden gebouwd is er aan drie orgelbouwers gevraagd om het orgel te onderzoeken en een rapport uit te brengen.

Op basis van die resultaten werd aan Flentrop Orgelbouw B.V. de opdracht verstrekt om een algehele schoonmaak, kleine reparaties en intonatiecorrecties uit te voeren. Tevens zouden de invoeringen van de pedaal- en speelmechanieken worden vernieuwd en deze opnieuw worden afgeregeld. Ook de lekkages in de windvoorziening zouden worden verholpen en de speelventielen van het hoofdwerk gevlakt en opnieuw beleerd (van nieuw leer voorzien).

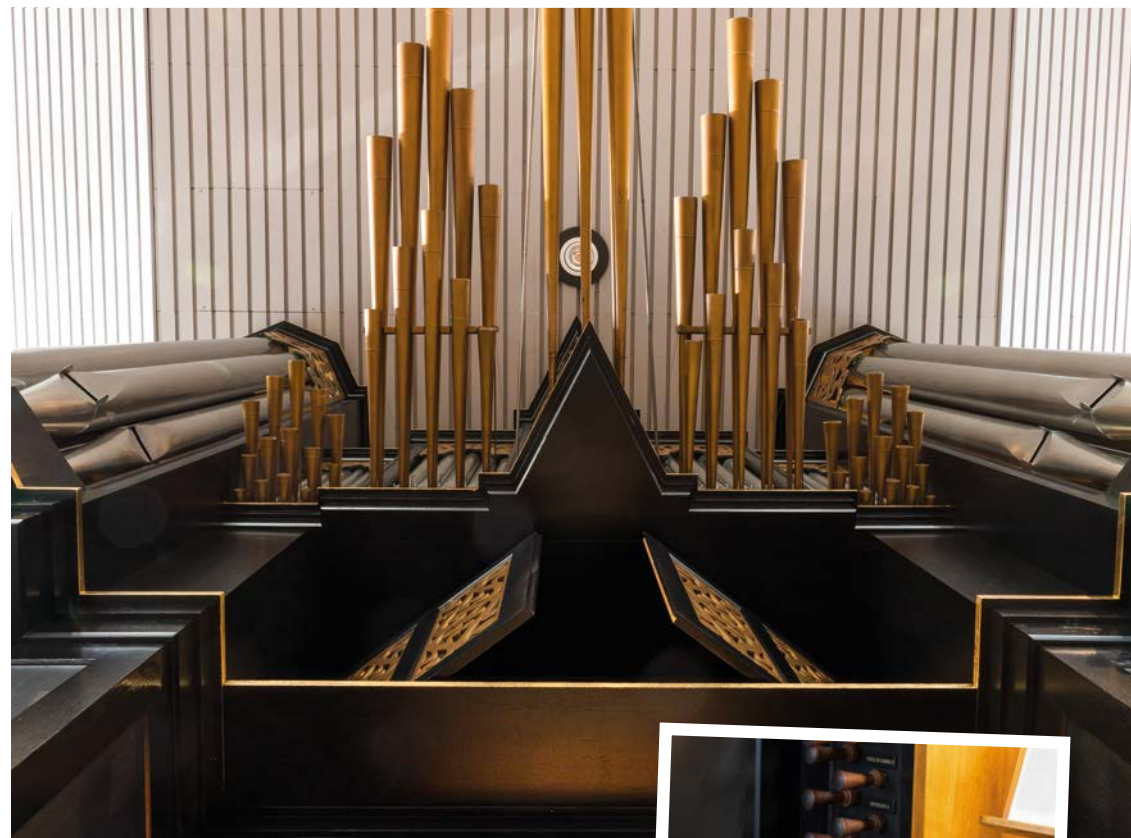

Tenslotte zou de Dulciaan 8' van het borstwerk opnieuw worden geïntoneerd zodat de klank hiervan aanmerkelijk zou verbeteren.

Tijdens het uitvoeren van deze werkzaamheden werd het weliswaar volledig ingepakte orgel op 12 juni 2019 getroffen door waterschade wegens daklekkage. Gelukkig lagen er intussen al veel cruciale delen van het orgel opgeslagen in Zaandam. Echter de vier windladen waren dermate beschadigd dat deze gedemonteerd en hersteld moesten worden. In de werkplaats van Flentrop in Zaandam zijn deze weer geheel winddicht gemaakt en voorzien van nieuwe eiken slepen. Het gevolg hiervan was een verandering in de windvoorziening. Samen met de akoestische verandering in de kerkzaal na de renovatie heeft dit ertoe geleid dat ook een totale intonatie moest worden uitgevoerd waarbij ook de winddruk van de diverse werken (hoofdwerk, borstwerk en pedaal) is verlaagd.

Daarbij hebben er ook wat aanpassingen plaatsgevonden in de pedaaltonwerken om daarmee nog iets meer draagkracht te realiseren. Tevens zijn de hoogste koren van de Mixtuur van het Hoofdwerk en de Scherp van het Borstwerk weer teruggeplaatst. Deze waren eerder verwijderd om 'de scherpe kantjes' van het orgel wat milder te maken. Ook zijn de daken van de pijptorens weer teruggeplaatst.

Op advies van de interieurcommissie van de Petrankerk is de kas van het orgel zwart geschilderd door De Jongh Schildersbedrijf uit Waardenburg.

Huidige dispositie

Hoofdwerk

1. Quintadeen 16'
2. Prestant 8'
3. Roerfluit 8'
4. Viola di Gamba 8'
5. Octaaf 4'
6. Spitsfluit 4'
7. Quint $2\frac{2}{3}$ '
8. Octaaf 2'
9. Mixtuur 4 st.
10. Trompet 8' (hor.)

Borstwerk

11. Gedekt 8'
12. Roerfluit 4'
13. Prestant 2'
14. Nachthoorn 2'
15. Nasard $2\frac{2}{3}$ '
16. Sesquialter 2 st.
17. Scherp 3 st.
18. Dulciaan 8'
Tremulant

Pedaal

19. Subbas 16'
20. Prestant 8'
21. Octaaf 4'
22. Fagot 16'
23. Trompet 8'

Koppelingen

- HW - BW
- Ped - HW
- Ped - BW

SOLI DEO GLORIA